

משרד ירושלים ומורשת

תכנית עבודה לשנת 2018

שר ירושלים ומורשת **חה"כ זאב אלקין**
מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת **רן ישי**

2018

הקדמה: שר ירושלים ומורשת חה"כ זאב אלקין

משרד ירושלים ומורשת, האמון על פיתוחה של העיר ירושלים ושימורם של אתרי המורשת בישראל, מציב לעצמו שנה אחר שנה יעדים, המסייעים לצמיחתה של בירת ישראל ומורשתה. תכנית העבודה השנתית הינה גזרת של ראייה אסטרטגית ארוכת טווח, אשר מצמיחה את העיר והמדינה כל שנה גבוה יותר.

בשנת 2017 פעל המשרד רבות במישורים הלאומיים והבינלאומיים לפיתוחה של העיר ירושלים. תכנית "היובל" - תכנית החומש המרכזית של המשרד - יצאה לדרך, וכללה בתוכה את תחומי ההיי-טק והביו-טק; ירושלים ממוצבת היום במקום ה-25 בעולם כעיר סטארט-אפ מתפתחת, כשתעשיית הסטארט-אפ מהווה עמוד תווך בכלכלת העיר. במסגרת תכנית "היובל" המשרד מקדם תכנית ענפה בתחומי תיירות פנים וחוץ, וממשיך לצמצם את הפערים במזרח העיר בעיקר בתחום החינוך, העשרת בתי ספר וחיזוק מקצועות הליבה.

במאי 2017 נכנסה ירושלים לשנת היובל לאיחודה. בשנת היובל פעל משרד ירושלים ומורשת במישורים רבים ומגוונים על-מנת לשפר את צמיחתה של העיר. בין היתר, במסגרת התכנית הבינלאומית שמוביל המשרד לחיזוק מעמדה הבינלאומי של ירושלים התקיימו מספר רב של כנסים בינלאומיים, שהשתתפו בהם כ-18,000 איש, הגיעו לארץ משלחות של עיתונאים, ראשי פרלמנט, מפורסמים ומובילי דעת קהל, שבאו להכיר מקרוב את האתגרים הרבים בעיר הבירה. התקיימו מספר רב של פסטיבלים שנועדו לציבור הרחב, שהשתתפו בהם יותר מ-900,000 אנשים, מספר חדרי הלינה בעיר גדל ונוספו 770 חדרי אירוח, מספר הסטודנטים הזרים שהגיעו ללמוד בעיר עלה, והיד עוד נטויה. לאור התוצאות החיוביות, התכנית הבינלאומית לחיזוק ולשיפור מעמדה הבינלאומי של ירושלים תמשיך גם בשנה הקרובה במלוא הכוח.

בתחום המורשת, המשרד מסיים את תכנית מורשת א', שתקציבה היה מיליון ש"ח. התכנית איגדה בתוכה 500 אתרי מורשת, שחודשו, שופצו והונגשו לקהל הרחב. בימים אלו אנו נמצאים באישורים סופיים של פרויקט מורשת ב', ובשנה הנכנסת נתחיל להפעיל את התוכנית, שכוללת פיתוח ותקצוב של 450 אתרי מורשת, בתקציב של 100 אלף ש"ח, במטרה לחשוף, לשחזר, לשמר, לחדש ולפתח את אתרי המורשת הלאומיים של העם היהודי בארץ ישראל. במסגרת תכנית מורשת ב' נכללים פרויקטים ייחודיים, שתוקצבו לקראת חגיגות ה-70 למדינת ישראל, הבולט בהם הוא חידוש בית העצמאות והתאמתו מבחינה טכנולוגית לזמננו.

שנת 2018 היא שנה מיוחדת; אנו יוצאים משנת ה-50 לאיחוד העיר עם מתנה בסדר גודל בינלאומי - הכרה רשמית בירושלים כבירת ישראל, ונכנסים אל שנת ה-70 למדינת ישראל, המסמלת בעיני, בעיקר, 70 שנות פיתוח והעצמה של מדינתנו הנפלאה. אני גאה להיות חלק ולהוביל במישורים רבים את מדינת ישראל ואת העיר ירושלים.

בברכה,

חה"כ זאב אלקין

השר להגנת הסביבה

שר ירושלים ומורשת

הקדמה: מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת רן ישי

במעבר בין שתי שנות הכספים, אנו מצויים בעיצומה של שנת היובל לאיחוד ירושלים, על שלל תכניותיה. המשרד ניסה ומנסה לשים דגש על מינוף המועד הייחודי להדגשת מעמדה של ירושלים מאוחדת בירת ישראל, הן כלפי פנים והן כלפי חוץ. כלפי הציבור בארץ - ירושלים מוצגת כעיר שיש בה הרבה מעבר להיסטוריה ורוח - עיר מתחדשת, מתקדמת ומתפתחת בתחומים שעד לא מזמן נחשבו לא רלוונטיים, בראשם תעשיית ההיי-טק. כלפי חוץ - הרעיון הוא להדגיש את מעמדה המדיני של ירושלים, מעמד שאינו ניתן לערעור.

במסגרת זו משרד ירושלים יזם, היה שותף לייזום או סייע לשורה של אירועים מתאימים להשגת היעדים בשנה החולפת - וממשיך באותה מתכונת גם בשנת 2018, הן כחלק משנת היובל והן לצורך ההמשך, שכן הרעיון הוא "להשתמש" בשנת היובל כמפתח לעתיד. התכונות ממשיכות ברוח זו, ויש מקום - וכוונה - אף לפתחן ולהוסיף עליהן, כאמור, הן במישור הפנימי והן במישור הבינלאומי.

בתחום המורשת, נפתחה בשנה החולפת התוכנית השנייה, בהיקף של קרוב לחצי מיליארד ש"ח לחמש שנים. שנת 2018 היא, למעשה, השנה הראשונה לקיומה של התוכנית החדשה ולהפעלתה, כמו גם לביצוע השלמות ויזמות חדשות. במוקד השנה יעמדו אירועי ה-70 לעצמאות ישראל, עם מספר תכניות ויזמות שמשרד ירושלים ומורשת מוביל גם בתחום זה.

בברכה,

רן ישי

מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת

מדדים מרכזיים לעבודת המשרד

תחום ירושלים

מגמה	2018	2017	2016	
 	2,400	2,400	2,400	1 סטודנטים זרים בירושלים ¹
 	18,000	15,000	10,500	2 משתתפים בכנסים בינלאומיים בירושלים ² 24,000 2019
 	940,000	625,000	530,000	3 מבקרים ותיירים בפסטיבלים הפתוחים לקהל הרחב בעיר העתיקה בירושלים ³ 1,000,000 2019
 	160	140	120	4 מיזמים ירושלמיים, הנכללים בפרויקטים לקידום יזמות טכנולוגית ⁴

1 משיכת סטודנטים זרים לאקדמיה בירושלים, המסייעת הן למיצוב יוקרתה האקדמית והן לחשיפתה בעולם.
 2 מיצוב ישראל, וירושלים בפרט, כאטרקטיבית לקיום כנסים בינלאומיים, אשר יש להם תרומה באופן ישיר הן לכלכלת העיר והן למעמדה של ירושלים בעולם.
 3 קיום אירועים ופסטיבלים באגן העיר העתיקה ובהר הזיתים במטרה למשוך קהל מבקרים רב הן בשעות היום והן בשעות הערב והלילה. להביא לפיתוח הכלכלה והמסחר בעיר העתיקה ולממש את הפוטנציאל התיירותי הקיים בעיר ירושלים. לטובת קידום מטרות אלו מתקיימים מדי שנה שני פסטיבלים: פסטיבל האור, פסטיבל הצלילים. בנוסף מתקיימים אירועים וסיורים בהר הזיתים לאורך כל ימות השנה.
 4 מיצוב ירושלים בתחום התעשייה המתקדמת והיזמות הטכנולוגית באמצעות משיכת מיזמים מתחומים אלו לפעול בירושלים.

תחום מורשת

	מגמה	2018	2017	
5	↑	50	15	מיזמים בתכנון ⁵
6	↑	18	15	מיזמי מורשת מוחשית בביצוע ⁶
7	↓	11	20	מיזמי מורשת מוחשית שנפתחו לקהל הרחב ⁷
8	↑	20	15	פעולות הצלה במיזמי המורשת המוחשית שבוצעו ⁸
9	=	15	15	מיזמי מורשת בלתי-מוחשית בביצוע ⁹
10	↓	7	9	מיזמי מורשת בלתי-מוחשית שהושלמו

5 המיזמים המאושרים לביצוע במסגרת תכנית מורשת נכללים בתכנית רב-שנתית, כשהם נעים משלב "תכנון מוקדם", דרך השלבים "תכנון סופי", "תכנון מפורט", "יציאה לביצוע" ועד "פתיחת המיזם" (או הנגשתו לקהל הרחב). בתחילת שנת 2016 היו בתכנון 80 מיזמים של המורשת המוחשית ו-16 מיזמים של המורשת הבלתי-מוחשית. שלב ביצוע בשטח לקראת השלמת מיזמי המורשת המוחשית.

6 מדד זה מראה רק את המיזמים שנפתחו לקהל באותה שנה, כלומר אינו כולל את המיזמים שנפתחו לקהל בשנים קודמות. אגף מורשת עובד על-פי תכנית חומש, ומאחר שתכנית החומש השנייה אושרה בסוף 2017, הרי שיש ירידה זמנית במדד זה, שמשקף בשלב זה רק את מיזמי מורשת א' שנפתחו לקהל. מטבע הדברים מיזמי מורשת ב' טרם הושלמו.

8 מיזמי הצלה: שימור אתרים זנוחים והצלתם מאובדן. אלו לא זכו לטיפול עד היום ונמצאים במצב של סכנה להמשך קיומם. ההתערבות באתרים אלו כוללת ביצוע פעולות להגנה, לשמירה ולתחזוקה של הממצאים. בחירת האתרים התבצעה על בסיס תבחינים מוגדרים, אשר שיקפו את מצב ההשתמרות של הממצאים ביחס לערכיהם ולחשיבותם ההיסטורית והלאומית.

9 ביצוע לקראת השלמה של מיזמי מורשת בלתי-מוחשית.

מטרות ויעדים לשנת 2018

1 פיתוח מוסדות אקדמיים בעיר

יעד 1.1: הרחבת התשתית האקדמית והפיזית

2 שיפור איכות החיים ותרבות הפנאי בירושלים

יעד 2.1: פיתוח של תשתיות תרבות ופנאי

יעד 2.2: פיתוח פארקים

3 הגדלת התיירות הנכנסת לירושלים

יעד 3.1: הגדלת היצע של חדרי מלון בירושלים

יעד 3.2: הגדלת מספר הכנסים הבינלאומיים המתקיימים בירושלים

4 פיתוח כלכלי של ירושלים

יעד 4.1: חיזוק תחום הביו-טכנולוגיה והתעשייה עתירת הידע

5 פיתוח המרחב הציבורי-תיירותי באגן העיר העתיקה

יעד 5.1: אירועי עוגן תיירותיים-תרבותיים לרווחת תושבי ירושלים והמבקרים בה

6 צמצום פערים חברתיים-כלכליים במזרח ירושלים

יעד 6.1: צמצום פערים בתעסוקה במזרח ירושלים

7 איסוף, שימור, הנגשה והנחלה של מידע וערכי מורשת לאומית בארץ ישראל ובתפוצות

יעד 7.1: שימור, שיקום ופיתוח של אתרי מורשת מוחשית

יעד 7.2: ביצוע פעולות "הצלה" - תיעוד, שימור, אחזקה וניטור של נכסי תרבות ומורשת

יעד 7.3: שימור המורשת הבלתי-מוחשית

יעד 7.4: חיזוק המודעות לשימור המורשת

עיקרי תכנית העבודה

1 פיתוח מוסדות אקדמיים בירושלים¹⁰

מדדי תוצאה:	2017	Q2	Q4	מועד סיום	ערך במועד
סטודנטים זרים בירושלים ¹¹	2,400	-	2,400	12/2018	-

יעד 1.1: הרחבת התשתית האקדמית והפיזית

משימות מרכזיות:

- יצירת מגוון אקדמי בירושלים
- הגדלה של כמות הסטודנטים המממשים זכאותם ללימודים באקדמיה בירושלים

מדדי תפוקה:	2017	Q2	Q4	מועד סיום	ערך במועד
הקמת בית הספר להנדסה באוניברסיטה העברית	-	-	-	12/2021	✓
מוסדות אקדמיים בעיר, שהורחבה התשתית הפיזית שלהם	-	-	-	12/2021	2
מוסדות אקדמיים בעיר, שהורחבה תשתית המעונות שלהם	-	-	-	12/2021	2

10 בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3238 מיום 29/5/2011, שעניינה פיתוחה הכלכלי של ירושלים (תכנית "מרום") והחלטת הממשלה מס' 1483 מיום 2/6/2016, שעניינה פיתוחה הכלכלי של ירושלים (תכנית "היובל").

11 משיכת סטודנטים זרים לאקדמיה בירושלים, המסייעת הן למיצוב יוקרתה האקדמית והן לחשיפתה בעולם.

2 שיפור איכות החיים ותרבות הפנאי בירושלים¹²

יעד 2.1: פיתוח של תשתיות תרבות ופנאי

משימות מרכזיות:

- השלמת מסלול "סובב ירושלים"¹³
- פיתוח עין כרם כמוקד תיירותי

מדדי תפוקה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
✓	12/2019	-	-	-	השלמת שביל אופניים באורך 42 ק"מ במסגרת מסלול "סובב ירושלים"

יעד 2.2: פיתוח פארקים

משימות מרכזיות:

- שיקום אפיק פארק רפאים
- פיתוח פארקים רובעיים
- פיתוח פארקים מטרופוליניים

מדדי תפוקה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	4/2018	-	✓	-	פתיחת פארק רוקפלר
✓	12/2020	-	-	-	סיום הסדרת השבילים בפארק רפאים וחיבור לשכונות

12 מתוקף תכנית "מרום" ותכנית "היובל", שעניינן פיתוחה הכלכלי של ירושלים.
13 מתוקף תכנית "מרום" ותכנית "היובל", שעניינן פיתוח כלכלי של ירושלים.

3 הגדלת התיירות הנכנסת לירושלים¹⁴

יעד 3.1: הגדלת היצע של חדרי מלון בירושלים

משימות מרכזיות:

- סיוע בקידום תכניות לבינוי חדרי מלון בירושלים
- יצירת "מסלול ירוק", המסייע להאצת התהליכים הנוגעים להקמת חדרי המלון

מדדי תוצאה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	מדדי תוצאה:
-	12/2018	500	-	770	חדרי מלון חדשים שנפתחו בירושלים

יעד 3.2: הגדלת מספר הכנסים הבינלאומיים המתקיימים בירושלים

משימות מרכזיות:

- משיכת כנסים בינלאומיים לירושלים
- גידול במספר המשתתפים בהכנסים הבינלאומיים בירושלים

מדדי תוצאה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	מדדי תוצאה:
-	12/2018	25	-	21	כנסים בינלאומיים בירושלים
-	12/2018	18,000	-	15,000	משתתפים בכנסים בינלאומיים

14 מתוקף תכנית "מרום" ותכנית "היובל", שעניינן פיתוחה הכלכלי של ירושלים.

יעד 4.1: חיזוק תחום הביו-טכנולוגיה והתעשייה עתירת הידע

משימות מרכזיות:

- גיבוש נהלים למשיכת חברות מתחום הביו-טכנולוגיה והתעשייה עתירת הידע
- הקמת מרכז למחקר רפואי
- יצירת פלטפורמה למעבדות להשכרה
- המשך פעילות לעידוד יזמות טכנולוגית

מדדי תפוקה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	12/2018	✓	-	-	השלמה של בדיקת היתכנות להקמת מרכז למחקר רפואי
-	12/2018	1	-	3	נהלים שפורסמו לחברות היי-טק וביו-טק
-	12/2018	✓	-	-	פרסום מכרז של מעבדות להשכרה

מדדי תוצאה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	12/2018	160	-	140	מיזמים ירושלמיים הנכללים בפרויקטים לקידום יזמות טכנולוגית ¹⁶

15 מתוקף תכנית "מרומ" ותכנית "היובל", שעניינן פיתוח הכלכלי של ירושלים.
 16 מיצוב ירושלים בתחום התעשייה המתקדמת והיזמות הטכנולוגית באמצעות משיכת מיזמים מתחומים אלו לפעול בירושלים.

5 פיתוח המרחב הציבורי-תיירותי באגן העיר העתיקה

יעד 5.1: אירועי עוגן תיירותיים-תרבותיים לרווחת תושבי ירושלים והמבקרים בה

משימות מרכזיות:

- מבקרים בפסטיבל האור
- מבקרים בפסטיבל הצלילים
- סיורים ואירועים חינוכיים-תיירותיים בהר הזיתים

		מדדי תוצאה:			
ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	8/2018	650,000	-	630,000	מבקרים בפסטיבל האור
-	3/2018	-	40,000	30,000	מבקרים בפסטיבל הצלילים
-	12/2018	250,000	100,000	200,000	מבקרים בסיורים ובאירועים חינוכיים-תיירותיים בהר הזיתים

6 צמצום פערים חברתיים-כלכליים במזרח ירושלים

יעד 6.1: צמצום פערים בתעסוקה במזרח ירושלים

משימות מרכזיות:

- טיפוח יזמות עסקית במזרח ירושלים ועידודה
- עידוד יזמות כלכלית וטכנולוגית במזרח ירושלים

מדדי תפוקה:

	ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
	-	12/2018	3	-	-	פרויקטים תיירותיים במזרח ירושלים
↻	-	12/2018	1,500	-	1,400	משתתפים במט"י (מרכז טיפוח יזמות) במזרח ירושלים ¹⁷
↻	-	12/2018	200	-	180	בעלי עסק שהשתתפו בכנסים ייעודיים במסגרת מט"י
↻	-	12/2018	130	-	215	משתתפות בתכניות ייחודיות לנשים במט"י
↻	-	12/2018	55	-	51	משתתפים ב-jest - יזמות טכנולוגית במזרח ירושלים

17 משתתפים במגוון הפעילויות במסגרת המרכז לטיפוח יזמות, הפועל במזרח העיר.

7 איסוף, שימור, הנגשה והנחלה של מידע וערכי מורשת לאומית בארץ ישראל ובתפוצות

יעד 7.1: שימור, שיקום ופיתוח של אתרי מורשת מוחשית

משימות מרכזיות:

- אישור תכנון מוקדם של מיזמים לשימור, לשיקום ולפיתוח של אתרי מורשת
- אישור תכנון סופי של מיזמים לשימור, לשיקום ולפיתוח אתרי מורשת
- אישור תכנון מפורט של מיזמים לשימור, לשיקום ולפיתוח אתרי מורשת
- ביצוע מיזמים לשימור, לשיקום ולפיתוח אתרי מורשת
- השלמת המיזמים לשימור, לשיקום ולפיתוח אתרי מורשת ומסירתם לגורם המפעיל
- פתיחת האתרים למבקרים

מדדי תפוקה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	12/2018	10	-	7	מיזמים שאושר עבורם תכנון מוקדם
-	12/2018	8	-	7	מיזמים שאושר עבורם תכנון סופי
-	12/2018	18	-	15	מיזמים הנמצאים בהליכי ביצוע
-	12/2018	11 ¹⁸	-	20	אתרים שנפתחו לקהל הרחב

יעד 7.2: ביצוע פעולות "הצלה" - תיעוד, שימור, אחזקה וניטור של נכסי תרבות ומורשת

משימות מרכזיות:

- ביצוע תכנית ה"הצלה" של המועצה לשימור אתרים
- ביצוע תכנית ה"הצלה" של רשות העתיקות
- ביצוע תכנית ה"הצלה" של רשות הטבע והגנים

מדדי תפוקה:

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	
-	12/2018	7	-	9	מועצה לשימור אתרים - פעולות שימור והצלה שבוצעו בהתאם לתכנית המאושרת
-	12/2018	7	-	2	רשות העתיקות - אתרים ארכיאולוגיים המצויים בסכנה, שהסתיימו בהם פעולות הצלה

18 אגף מורשת עובד על-פי תכנית חומש, ומאחר שתכנית החומש השנייה אושרה בסוף 2017, הרי שיש ירידה זמנית במדד זה, המשקף בשלב זה רק את מיזמי מורשת א' שנפתחו לקהל. מטבע הדברים מיזמי מורשת ב' טרם הושלמו.

מדדי תפוקה:

2017 Q2 Q4 מועד סיום ערך במועד

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	מדדי תפוקה:
-	12/2018	6	-	4	רשות הטבע והגנים - אתרים בגנים לאומיים הנמצאים בסכנת הכחדה, שהסתיימו בהם פעולות הצלה

יעד 7.3: שימור המורשת הבלתי-מוחשית

משימות מרכזיות:

- תכנון המיזמים, כולל מיון ותעדוף הנתונים ובניית מתודולוגיה לקראת ביצוע
- ביצוע הליכי דיגיטציה, כולל אפיון אתר
- השלמת המיזמים, כולל הנגשה לציבור

מדדי תפוקה:

2017 Q2 Q4 מועד סיום ערך במועד

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	מדדי תפוקה:
-	12/2018	15	-	6	מיזמים שתוכננו
-	12/2018	15	-	15	מיזמים בהליכי ביצוע
-	12/2018	7	-	9	מיזמים שהושלמו ונפתחו

יעד 7.4: חיזוק המודעות לשימור המורשת

משימות מרכזיות:

- קיום אירועי שחזור של אירועים מרכזיים
- קורסי הכשרה למשמרים
- קורסי הכשרה לבנות השירות באתרי מורשת
- קורסים למתנדבים באתרי מורשת

מדדי תפוקה:

2017 Q2 Q4 מועד סיום ערך במועד

ערך במועד	מועד סיום	Q4	Q2	2017	מדדי תפוקה:
-	12/2018	2	-	1	אירועי שחזור מרכזיים שבוצעו
-	12/2018	✓	-	-	קיום הכשרה לבנות שירות באתרי מורשת
-	12/2018	1	-	2	קורסי הכשרה שהתקיימו למשמרים
-	12/2018	✓	-	-	קיום הכשרה למתנדבים לאתרי המורשת

